

DE WILG, ONMISBAAR IN EEN PERMACULTUURTUIN!

Midden in de ecowijk waar ik woon staat een gigantische wilg. Toen onze wijk nog weiland was, was dit ongetwijfeld een schuilplek voor het vee, getuige ook de drinkbak die nog steeds onder de wilg staat. Nu is deze wilg een blikvanger in onze Aardehuiswijk. In het voorjaar als hij bloeit zoemt het rond de wilg van de insecten, in de zomermaanden is hij een schuilplaats voor vele soorten vogels. Als het warm is vinden wij er een schaduwplek en onze kinderen kunnen er heerlijk in klimmen en klauteren. Zo zorgt deze boom voor veel diversiteit in de wijk en dat op slechts een paar vierkante meter!

AUTEUR & FOTO'S Jan Schenk

Jan Schenk legt zich als zelfstandige toe op projecten rond duurzaamheid en samenleving en dan met name rond de thema's permacultuur en natuurlijk bijhouden. Hij is een van de initiatiefnemers van Stadslandbouw Zutphen, geeft diverse cursussen en workshops en is vorig najaar samen met een compagnon begonnen met een permacultuurproject in Den Nul.

Meer informatie op zijn website:

wereldwijdweb.com.

Rijtje wilgen bij stadslandbouw Zutphen

De toepassingen van wilgen zijn legio, daarom geef ik de wilg graag een plekje in mijn permacultuurprojecten. Lucrèce Roegiers noemde in de vorige PM al een aantal functies, in dit artikel wil ik op een aantal toepassingen graag wat dieper ingaan.

Toepassing bij Stadslandbouw Zutphen

In september 2014 zijn we op Stadsgoed Helbergen in Zutphen begonnen met de aanleg van een 2000 m² grote groentetuin. Dit is een tijdelijke locatie waar we in ieder geval tot eind 2021 gebruik van mogen maken. Op dit voormalige sportterrein zitten meer duurzame initiatieven. Zo is hier de Stadswerkplaats gevestigd, zijn er school- en moestuinen en ligt naast onze tuin de uitloper van het ecologisch stadspark naar de IJssel toe. De groentetuin is vooral aangelegd om ervaring op te doen. We willen laten zien dat er op een relatief klein stuk grond een grote en gevarieerde hoeveelheid groenten en kruiden geteeld kan worden. In het voorjaar van 2015 hebben we een aantal wilgenstaken aan de zuidkant van ons terrein in de grond gestoken. Deze zijn inmiddels uitgegroeid tot bomen. Het bladerdek van deze bomen filtert het licht zodat de in de buurt gelegen groentebedden in de zomer niet de hele dag in de volle zon liggen. In de winter, als er geen blad meer aan de wilgen zit, hebben we wel voldoende licht op deze bedden. Direct onder deze bomen hebben we onze compostbakken

neergezet, lekker in de schaduw, zodat ze niet te snel uitdrogen.

Tijdens het groeiseizoen knippen we regelmatig wat eenjarige scheuten uit de bomen om als mulchmateriaal op de groentebedden te gebruiken. Iedere winter knotten we een aantal bomen om te voorkomen dat de bomen na verloop van tijd gaan scheuren door het gewicht van de takken. Van dit snoeimateriaal maken we weer vlechtschermen waar peulvruchten tegenaan kunnen groeien. Ook gebruiken we dit snoeimateriaal om onze takkenrillen aan te vullen. De bomen die niet geknot worden gaan in het vroege voorjaar bloeien. Dit levert nectar en stuifmeel op waar niet alleen onze honingbijen blij mee zijn, maar ook vele andere vroegvliegende insecten. Ook zijn deze bomen een prima schuil- en nestelplek voor onder andere pimpelmezen. En die zie ik in het voorjaar regelmatig in de tuinbonen zitten waar ze zich te goed doen aan de bladluizen!

Levende vlechtschermen

De vlechtschermen waarover ik het eerder had, zijn gemaakt van 'dood' materiaal, maar je kunt natuurlijk ook een levende wilgenhaag maken. Deze hagen groeien door en worden ieder jaar mooier. Door te snoeien houd je de haag in vorm. Steek een wilgenstaak in de grond en de kans dat hij gaat wortelen en uitgroeien

is erg groot. Hier kunnen we gebruik van maken als we levende vlechtschermen gaan maken.

Zoek een aantal redelijk rechte wilgentenen uit en zet deze zo'n 30 cm diep kruislings in de grond. Snij met een scherp mes een stuk bast weg van het stuk dat de grond ingaat. Hier zal de plant callus (wondweefsel) vormen. Op dit weefsel vormen zich makkelijk weer worteltjes.

Bind alle takken die elkaar kruisen vast met strak getrokken touwtjes. Op deze verbindingen zullen de planten na verloop van tijd vergroeien zodat je als het ware één groot organisme krijgt.

De beste tijd om wilgen te planten is van november tot en met februari. Er zijn kwekers die kaarsrechte wilgentenen kunnen leveren, maar als je je ogen goed de kost geeft kom je vast wel plekken tegen waar wilgen geknot worden. Vaak vinden de knotters het geen probleem als je ze vraagt of je wat staken mee mag nemen. Deze vlechtschermen kunnen we als windbreak gebruiken of in een stadstuin als alternatief voor een schutting. Wilgen zijn erg flexibel dus naast strakke vlechtschermen kun je ze in allerlei vormen laten groeien.

Diversiteit

In Nederland en België komen een tiental soorten wilg van nature voor. De verschillende soorten bloeien opeenvolgend, dus door meerdere soorten aan te planten verhoog je de diversiteit in je tuin. Over wilgen is natuurlijk nog veel meer te vertellen, maar ik hoop dat je na het lezen van dit artikel de wilg net zo omarmt als ik!

Meer inspiratie voor bouwen met wilgen vind je op de website van Bob Radstake: www.thegreenmanproject.nl.

Boven: de oude wilg op het Aardehuisterrein

Links: Scherm van vlechtschermen om peulvruchten tegenaan te laten groeien

Rechts: maken van een levende haag